

22 Οκτωβρίου 1991

[ΠΙΚΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΑΔΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΣ,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινικές Εφέσεις Αρ. 5266 & 5267).

Παράνομη είσοδος σε περιουσία με σκοπό τη διάπραξη αδικήματος κατά παράβαση των άρθρων 280 και 20 του Ποινικού Κώδικα Κεφ. 154.

Επίθεση με πρόκληση πραγματικής σωματικής βλάβης κατά παράβαση των άρθρων 243 και 20 του ιδίου Κώδικα.

5

Αξιοπιστία μαρτύρων — Η μαρτυρία πρέπει να είναι αξιόπιστη και σαφής στο σύνολό της.

Απόδειξη — Η απόδειξη της κατηγορίας και κάθε στοιχείου που την συνιστά βαρύνει εξ ολοκλήρου την κατηγορούσα αρχή — Δεν επιτρέπονται υποθέσεις ή εικασίες' ως προς την ύπαρξη γεγονότων όσο εύλογες κι' αν είναι.

10

Ευφραμένη καθοδήγηση — Στήριξη της καταδίκης πάνω στη μαρτυρία του παραπονούμενου ο οποίος έκαμε καλύτερη εντύπωση στο Δικαστήριο από τους εφεσείοντες.

Εξουσία Εφετείου για επανεκδίκαση — Αρχές που εφαρμόζονται.

Λέξεις και Φράσεις — Η φράση "μου έκαμε καλύτερη εντύπωση" που χρησιμοποιείται συνήθως από τα Δικαστήρια — Πως πρέπει να ερμηνεύεται.

15

Οι εφεσείοντες επιτέθηκαν εναντίον του παραπονούμενου ενώ αυτός βρισκόταν στο προαύλιο της μπυραρίας της συζύγου του στον Άγιο Ιωάννη Μαλούντας προκαλώντας του πραγματική σωματική βλάβη. Οι εφεσείοντες που ήταν και αυτοί ιδιοκτήτες μπυραρίας στο ίδιο χωριό ισχυρίστηκαν ότι ο παραπονούμενος δεν έλεγε την αλήθεια και ότι εδημιούργησε την όλη υπόθεση από εκδικητικά ελατήρια. Το πρωτόδικο δικαστήριο αφού δέχθηκε τη μαρτυρία του παραπονούμενου σε συνδυασμό με την ιατρική μαρτυρία τους βόηκε ένοχους και καταδίκασε τον καθένα σε πρόστιμο

20

25

ΛΚ50.- στην πρώτη κατηγορία και ΛΚ80.- στη δεύτερη.

Η έκβαση της έφρασης αυτής εξαρτάτο από το κατά πόσο υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις θα εδικαιολογείτο ανατροπή από το Εφετείο του ευρήματος σχετικά με την αξιοπιστία του παραπονούμενου που ήταν ο κύριος μάρτυρας κατηγορίας.

5

Το Ανώτατο Δικαστήριο με βάση όσα αναφέρονται πιο κάτω ικανοποιήθηκε ότι υπήρχε λόγος για επέμβασή του, διαφωνούντος του Δικαστή Αρτεμίδα:

(Α) Υπό Πική, Δ., και Κωνσταντινίδη, Δ.:

10

1. Η μη αποδοχή της μαρτυρίας του παραπονούμενου από το πρωτόδικο Δικαστήριο ως προς τη σειρά των γεγονότων δημιούργησε ζήτημα αναφορικά με το πόσο ήταν ασφαλές να διαχωρισθεί η μαρτυρία αυτή σε αξιόπιστο και αναξιόπιστο μέρος.

15

2. Η αποδοχή της μαρτυρίας του παραπονούμενου παρά τη δυσπιστία που εξέφρασε ο πρωτόδικος Δικαστής απέναντι του, για τον λόγο ότι του έκαμε καλύτερη εντύπωση παρά οι κατηγορούμενοι δεν δημιούργησε την απαραίτητη βεβαιότητα πραγματικών γεγονότων και αποτέλεσε εσφαλμένη καθοδήγηση ως προς αυτά.

20

3. Η μαρτυρία της κατηγορούσας αρχής ήταν αναξιόπιστη και ασαφής και το πρωτόδικο Δικαστήριο παρέλειψε να στρέψει την προσοχή του στις διαφορές που υπήρχαν στη μαρτυρία αυτή.

25

4. Το Εφετείο δεν διέταξε επανεκδίκαση της υπόθεσης λόγω της ποιότητας της μαρτυρίας απ' ενός και λόγω της φύσης των κατηγοριών που αναφέρονταν σε κατ' ισχυρισμό επεισόδιο που έγινε πριν δύομιση χρόνια απ' ετέρου.

(Β) Υπό Αρτεμίδα, Δ.:

30

1. Ο πρωτόδικος Δικαστής προχώρησε στα ευρήματα του αφού προηγουμένως συνόψισε τη μαρτυρία, την ανέλυσε και τη σύγκρινε με την υπόλοιπη. Επίσης έδωσε λόγους γιατί αποδέχτηκε τη μαρτυρία του αστυνομικού και του γιατρού ο οποίος εξέτασε τις κακώσεις. Από όλα αυτά βγαίνει το συμπέρασμα ότι η αποδοχή της μαρτυρίας αυτής δεν έγινε απλά και μόνο για την καλύτερη εντύπωση που ο παραπονούμενος έκαμε στο Δικαστήριο.

35

2. Η φράση "μου έκαμε εντύπωση" είναι μετάφραση στην Ελληνική της καθιερωμένης από τους Άγγλους Δικαστές φράσης: "I was impressed by the witness". Σε μετάφραση στην ελληνική δεν αποδίδει ακριβώς το νόημα, το οποίο όμως βγαίνει από το κείμενο σαν σύνολο. Η φράση αυτή χρησιμοποιείται από τα Δικαστήρια για να προσδώσει δυναμική πειστικότητα στους ισχυρισμούς του μάρτυρα που κρίνονται ως αληθείς μετά τη σύγκριση και συσχέτιση τους με τα υπόλοιπα στοιχεία της υπόθεσης, όπως έγινε και

40

στην παρούσα υπόθεση.

3. Με βάση τα πιο πάνω δεν υπάρχει λόγος επέμβασης του Εφετείου στα συμπεράσματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου.

Η έφεση επιτρέπεται κατά πλειοψηφία. Οι εφεσείοντες αθωώνονται και απαλλάσσονται.

5

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Pierides v Republic (1971) 2 C.L.R. 263;

Charalambous v Republic (1985) 2 C.L.R. 97;

Κακόφητος ν Αστυνομίας (1991) 2 Α.Α.Δ. 200;

Reid v Queen [1979] 2 All E.R. 904;

10

Δεσπότη ν Αστυνομίας (1990) 2 Α.Α.Δ. 287.

Έφεση εναντίον Καταδίκης και Ποινής.

Έφεση εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τον Ανδρέα Σωτηριάδη και άλλο οι οποίοι βρέθηκαν ένοχοι στις 7 Φεβρουαρίου, 1990 από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 24732/89) στην κατηγορία για παράνομη είσοδο σε αλλότρια περιουσία με σκοπό τη διάπραξη αδικήματος κατά παράβαση των άρθρων 280 και 20 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154 και στην κατηγορία επίθεσης με πραγματική σωματική βλάβη κατά παράβαση των άρθρων 243 και 20 του Ποινικού Κώδικα και καταδικάστηκαν από Κραμβή, Ε.Δ. σε πρόστιμο £50.- στην 1η κατηγορία και £80.- στη 2η κατηγορία ο καθένας.

15

20

Μ. Ξ. Ιωάννου, για τους εφεσείοντες.

Γλ. Χ"Πέτρου, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για την εφεσίβλητη.

25

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Συμφωνώ με την απόφαση που θα δώσει ο Δικαστής Κωνσταντινίδης. Ο Δικαστής Αρτεμίδης θα δώσει ξεχωριστή απόφαση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ. Η έφεση στρέφεται κατά της

30

καταδίκης των εφεσειόντων Σωτήρη Σωτηριάδη και Ανδρέα Σωτηριάδη από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας για παράνομη είσοδο σε περιουσία του παραπονούμενου και επίθεση που προκάλεσε στον παραπονούμενο

5 πραγματική σωματική βλάβη, κατά παράβαση των άρθρων 280 και 243 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154, αντίστοιχα. Η καταδίκη στηρίχτηκε ουσιαστικά στη μαρτυρία του παραπονούμενου σε συνδυασμό και με την μαρτυρία ως προς τις κακώσεις που είδε στο σώμα του παραπονούμενου ο γιατρός που τον εξέτασε αργότερα. Οι

10 λόγοι της έφεσης αναφέρονται στην αποδοχή αυτής της μαρτυρίας και την απόρριψη των αντίθετων ένορκων ισχυρισμών των εφεσειόντων. Ειδικά ως προς τις κακώσεις στο σώμα του παραπονούμενου υποστηρίχτηκε πως

15 εσφαλμένα θεωρήθηκαν πως ενίσχυαν την εκδοχή του παραπονούμενου ενόψει και του ότι, σύμφωνα με την ιατρική μαρτυρία, θα μπορούσαν να είχαν προκληθεί και από άλλη αιτία.

Ο παραπονούμενος και οι εφεσειόντες συνδέονται με

20 συγγένεια και, όπως κατέθεσαν, δεν είχαν προσωπικές διαφορές. Ομως η σύζυγος του παραπονούμενου και ο Ανδρέας Σωτηριάδης είχαν μπυραρία και ήταν ανταγωνιστές. Ήταν στη μαρτυρία πως ο παραπονούμενος, χρησιμοποιώντας ιδιωτικό ραδιοσταθμό δυσφήμιζε την επιχείρηση του Α. Σωτηριάδη. Η υποψία του παραπονούμενου

25 ως προς το ελατήριο πίσω από την επίθεση που δέχθηκε και ο ισχυρισμός των εφεσειόντων ως προς το κίνητρο του παραπονούμενου να τους ενοχοποιήσει, παραπέμπουν στην ένταση που είχε δημιουργηθεί στις σχέσεις

30 τους.

Ήταν ο ισχυρισμός του παραπονούμενου πως το απόγευμα της 12 Μαΐου 1989, μέσα στο προαύλιο της μπυραρίας της συζύγου του, δέχθηκε την απρόκλητη επίθεση των εφεσειόντων. Τα αυτοκίνητά τους είχαν διασταυρωθεί στο

35 στενό δρόμο μπροστά από τη μπυραρία. Πέρασε με δυσκολία το ένα δίπλα από το άλλο χωρίς να συμβεί ο,τιδήποτε. Ο Σ. Σωτηριάδης οδήγησε το αυτοκίνητό του προς τα πίσω και αντάλλαξαν με τον παραπονούμενο, πάντα σύμ-

φωνα με την εκδοχή του δευτέρου, τις ακόλουθες φράσεις:
 "Σ. Σωτηριάδης: Συμβαίνει τίποτε; Παραπονούμενος: Σε
 ενόχλησε κανείς; Πήγαινε άνθρωπε του Θεού στη δουλειά
 σου για να πάω και εγώ στη δουλειά μου". Μετά από
 αυτά, που σύμφωνα με τον παραπονούμενο λέχθηκαν σε 5
 ήρεμο τόνο, προχώρησε μέσα στο προαύλιο της μπυρα-
 ρίας. Ήταν έτοιμος ν' ανοίξει την πόρτα όταν είδε τον Σ.
 Σωτηριάδη που είχε κατεβεί από το αυτοκίνητό του, να
 μπαίνει στο προαύλιο. Του είπε: "Αν προχωρήσεις θα ει-
 δοποιήσω την αστυνομία". Ο Σ. Σωτηριάδης του απάντη- 10
 σε: "Έτσι ξέρεις εσύ, είσαι άντρας εσύ; μόνο οι γυναίκες
 φωνάζουν την αστυνομία". Ανοιξε τότε την πόρτα της
 μπυραρίας για να δεχθεί όμως κτύπημα στην πλάτη. Παρά
 τις προτροπές του προς τον Σ. Σωτηριάδη να φύγει, εκεί-
 νος συνέχισε να τον κτυπά. Τον έπιασε από το λαιμό τον 15
 έριξε στο έδαφος και τον κλώτσησε. Σηκώθηκε αλλά στο
 μεταξύ ήλθε και ο Α. Σωτηριάδης ο οποίος τον κρατούσε
 ενώ ο Σ.Σωτηριάδης συνέχιζε να τον κτυπά. Αντιδρώντας
 πια, έσπρωξε τον Α. Σωτηριάδη και ξεφεύγοντας από τα 20
 χέρια τους πήγε στο αυτοκίνητο του και απομακρύνθηκε.
 Από το σπίτι του τηλεφώνησε στην αστυνομία και κατάγ-
 γειλε τους εφεσείοντες. Παραπέμφθηκε στο Νοσοκομείο
 όπου διαπιστώθηκε ότι σε διάφορα μέρη του σώματος του
 υπήρχαν πρόσφατες ελαφρές κακώσεις.

Οι εφεσείοντες χαρακτήρισαν την ιστορία του παραπο- 25
 νουμένου ως φανταστική. Δεν αρνήθηκαν την συνάντηση
 τους το απόγευμα εκείνο μπροστά από την μπυραρία
 αλλά ισχυρίστηκαν πως το επεισόδιο που έγινε περιορί-
 στηκε σε παρατηρήσεις του Α. Σωτηριάδη προς τον παρα- 30
 πονούμενο επειδή "έτρεχε με το αυτοκίνητό του" με αποτέ-
 λεσμα να δημιουργηθεί κίνδυνος σύγκρουσης και να
 μετακινηθεί σωλήνας που μεταφερόταν με το αυτοκίνητο
 των εφεσειόντων και σε υβριστική αντίδραση χωρίς όμως
 συνέχεια, του παραπονούμενου. Ο Σ. Σωτηριάδης είχε κα- 35
 τεβεί από το αυτοκίνητο "για να δέσει καλύτερα" τη σωλή-
 να και μετά από αυτό απομακρύνθηκαν. Ο Σ. Σωτηριάδης
 αναφέρθηκε σε καταγγελία του στην αστυνομία εναντίον
 του παραπονούμενου για παράνομη χρήση ραδιοσταθμού
 και απέδωσε στο παραπονούμενο κίνητρο εκδίκησης.

Κοντά στη σκηνή και ο παραπονούμενος και οι εφεσεϊόντες είδαν τον Χρ. Ευριπίδου. Ο παραπονούμενος εξήγησε πως τον είδε τη στιγμή που ξεφεύγοντας από τους εφεσεϊόντες, όταν και οι τρεις ήταν μέσα στο προαύλιο της
 5 μπυραρίας του, μπήκε στο αυτοκίνητό του και απομακρύνθηκε. Η μαρτυρία του Χρ. Ευριπίδου που κλήθηκε ως μάρτυρας κατηγορίας συνοψίστηκε από το πρωτόδικο Δικαστήριο ως εξής:

10 "...είδε τον κατηγορούμενο 2 (Α. Σωτηριάδη) να μπαίνει στο αυτοκίνητο του πρώτου κατηγορουμένου (Σ. Σωτηριάδη) ο οποίος καθόταν στη θέση του οδηγού και να φεύγουν με το αυτοκίνητό τους. Στη συνέχεια είδε τον Μ.Κ.1 (τον παραπονούμενο) να βγαίνει γρήγορα από
 15 την μπυραρία του, να μπαίνει στο αυτοκίνητό του που ήταν σταματημένο μπροστά από την μπυραρία και να προσπερνά το αυτοκίνητό των κατηγορουμένων. Ο παραπονούμενος ουδέποτε του μίλησε σχετικά με οποιοδήποτε επεισόδιο με τους κατηγορουμένους ούτε πρόσεξε οτιδήποτε πάνω στο Μ.Κ.1 όταν τον είδε να
 20 βγαίνει από την μπυραρία."

Η πρώτη παρατήρηση του πρωτόδικου Δικαστηρίου αναφέρεται στη μαρτυρία ως προς τις σχέσεις του παραπονουμένου και των εφεσεϊόντων. Αποδίδει στους εφεσεϊόντες προσπάθεια να δείξουν ότι οι σχέσεις τους με
 25 τον παραπονούμενο ήταν καλές ενώ, όπως προέκυπτε από το σύνολο της μαρτυρίας τους, συνέβαινε το αντίθετο με αποτέλεσμα να μὴν βλέπουν "με καλό μάτι" τον παραπονούμενο εξαιτίας των ενοχλητικών για αυτούς εκπομπών του από τον ιδιωτικό ραδιοσταθμό. Ομως από τη μαρτυρία
 30 προκύπτει πως αν κάποιος θέλησε να εμφανίσει εικόνα καλών σχέσεων ή έλλειψης διαφορών ήταν ο παραπονούμενος. Ανέφερε στην κυρία εξέτασή του πως δεν είχαν διαφορές και αρνήθηκε στην αντεξέτασή του την εισήγηση της υπεράσπισης, ότι ο Α. Σωτηριάδης τον κατάγγειλε
 35 στην αστυνομία. Ισχυρίστηκε πως δεν γνώριζε κάτι τέτοιο. Υπέθετε μόνο πως ο Α. Σωτηριάδης ήταν "μπικαρισμένος" επειδή την εποχή εκείνη η μπυραρία της γυναίκας του, πιο ελκυστική όπως ήταν εξαιτίας της εργοδότησης

"μιας κοπέλλας", είχε την προτίμηση περρισσότερων πελατών. Στην πραγματικότητα η αναφορά σε συγκεκριμένη αιτία έντασης προήλθε από τους ίδιους τους εφεσείοντες, που, όπως σημειώσαμε, απόδωσαν στον παραπονούμενο κίνητρο εκδίκησης επειδή τον κατάγγειλαν στην αστυνομία.

5

Μετά την πιο πάνω παρατήρηση το πρωτόδικο Δικαστήριο σημείωσε τα ακόλουθα:

"Στις 12.5.89 το απόγευμα όταν συναντήθηκαν οι κατηγορούμενοι με τον παραπονούμενο στο δρόμο μπροστά από την μπυραρία, πρέπει να έγινε κάποια συζήτηση μεταξύ τους παρόλο ότι ο παραπονούμενος όσο και οι κατηγορούμενοι απέφυγαν να αποκαλύψουν τη γενεσιουργό αιτία εκείνης της συζήτησης. Ενδεχομένως η συζήτηση να άρχισε από το ασήμαντο περιστατικό της δυσχέρειας ή της δυσκολίας που ανέκυψε εκείνη τη στιγμή αναφορικά με την οδήγηση των δύο αυτοκινήτων στο στενό δρόμο του χωριού. Το περιστατικό αυτό αποτέλεσε την αφορμή και το έναυσμα της εκδήλωσης των αισθημάτων που έτρεφαν έναντι άλλων με αποτέλεσμα τα πράγματα να φθάσουν στα άκρα και να λάβουν χώρα τα γεγονότα όπως τα έχει περιγράψει ο παραπονούμενος.

10

15

20

Ο παραπονούμενος μου έκανε καλύτερη εντύπωση παρά οι κατηγορούμενοι και αποδέχομαι τη μαρτυρία του ως αληθινή και αξιόπιστη. Οι κατηγορούμενοι προφασίστηκαν την μετακίνηση της σωλήνας που μετέφεραν για να δικαιολογήσουν την παρουσία τους στο μέρος και ειδικά την παρουσία του κατηγορούμενου 2 έξω από το αυτοκίνητο."

25

30

Ο παραπονούμενος εξήγησε τη σειρά των γεγονότων. Τα είτε στην κυρία εξέταση και τα επανέλαβε στην αντεξέτασή του. Τα συμπέρασμα πως πρέπει να συνέβησαν και άλλα εκτός από εκείνα που ανέφερε, δεν μπορεί παρά να σημαίνει πως ο παραπονούμενος δεν έπεισε τον πρωτόδικο δικαστή. Ο πρωτόδικος δικαστής δεν ήταν διατεθειμέ-

35

νος να στηριχθεί στη μαρτυρία του παραπονουμένου ως αποδίδουσα όλη την αλήθεια και, πολύ ορθά ενεργώντας, σημείωσε τις επιφυλάξεις του επιτρέποντας έτσι την προσέγγιση της υπόθεσης πάνω στη σωστή βάση. Τα γεγονότα που σύμφωνα με την πρωτόδικη απόφαση δεν αποκαλύφθηκαν, ήταν άρρηκτα συνδεδεμένα με όσα ακολούθησαν. Ήταν αυτά που υποτίθεται οδήγησαν τα πράγματα "στα άκρα". Η πειστικότητα του ισχυρισμού για Ξυλοδαρμό και παράνομη επέμβαση είναι συναρτημένη και με τη φυσικότητα του όπως αυτή μπορεί να διαπιστωθεί με αναφορά στην όλη εξέλιξη των γεγονότων. Η μή αποδοχή της μαρτυρίας του παραπονουμένου ως προς τη σειρά των γεγονότων που εμφανίστηκαν να επιστεγάστηκαν με τη διάπραξη των αδικημάτων, δημιουργεί ζήτημα αναφορικά με το πόσο ασφαλές ήταν, κάτω από τις συνθήκες της παρούσας υπόθεσης, να διαχωριστεί η μαρτυρία του σε αξιόπιστο και αναξιόπιστο μέρος. Το πρωτόδικο Δικαστήριο καταλογίζει και στους εφεσείοντες προσπάθεια απόκρυψης της συζήτησης που με τη δική του ανάλυση πρέπει να προηγήθηκε του Ξυλοδαρμού. Όμως δε νομίζουμε ότι υπήρχε χώρος για τέτοιας μορφής παρατήρηση ως προς τους εφεσείοντες αφού εκείνοι αρνούνταν ότι κτύπησαν τον παραπονούμενο.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο στο τέλος διαμόρφωσε δική του άποψη ως προς το τί θα πρέπει να είχε συμβεί στην πραγματικότητα. Δεν υπήρχε όμως μαρτυρία γι' όλα αυτά και το αποτέλεσμα ήταν να εμφανίζονται τα γεγονότα να είχαν εξελιχθεί με τον τρόπο που είχε περιγράψει ο παραπονούμενος αφού προηγήθηκαν άλλα, υποθετικά γεγονότα, διαφορετικά οπωσδήποτε από εκείνα που είχε ισχυριστεί ο παραπονούμενος. Πέρα από όλα τα άλλα, δημιουργείται και ερώτημα αναφορικά με το ποια ακριβώς γεγονότα έγιναν όπως τα διηγήθηκε ο παραπονούμενος, πράγμα όχι χωρίς σημασία, ιδιαίτερα όταν σκεφτούμε πως μαζί με την κατηγορία της επίθεσης οι εφεσείοντες αντιμετωπίζουν και κατηγορία για παράνομη είσοδο στην αυλή της μπυραρίας με σκοπό να επιτεθούν στον παραπονούμενο. Κάτω από αυτές τις συνθήκες εξηγείται και το γεγονός ότι στο τέλος οι εφεσείοντες βρέθηκαν ένοχοι

κατά το άρθρο 280 του Ποινικού Κώδικα επειδή "εισήλθαν στην αυλή της μπουραρίας παράνομα και παρέμειναν σε αυτή παράνομα με σκοπό να διαπράξουν ποινικό αδίκημα" ενώ σύμφωνα με την κατηγορία που προσάφθηκε είχαν από την αρχή μπει στην αυλή με αυτή την πρόθεση.

5

Παρά τη δυσπιστία που εκδήλωσε ο πρωτόδικος Δικαστής απέναντι στον παραπονούμενο, σημειώνει πως αποδέχεται τη μαρτυρία του ως αληθινή και αξιόπιστη γιατί του έκαμε "καλύτερη εντύπωση παρά οι κατηγορούμενοι". Ομως το κριτήριο για την αποδοχή της μαρτυρίας του παραπονούμενου δεν θα έπρεπε να ήταν συγκριτικό. Το ερώτημα ως προς την αξιοπιστία θα έπρεπε να είχε απαντηθεί με τρόπο θετικό και με αυτοτέλεια έτσι που να δημιουργείται η απαραίτητη εικόνα της βεβαιότητας, αν μπορούσε να δημιουργηθεί, αναφορικά με τα πραγματικά γεγονότα της υπόθεσης. Πρέπει να παρεμβάλουμε εδώ πως η αναφορά στην απόφαση στη μαρτυρία του γιατρού που εξέτασε τον παραπονούμενο και η διαπίστωση πως η μαρτυρία αυτή "συνάδει πλήρως προς τη μαρτυρία του παραπονούμενου" δεν ήταν δυνατό, κάτω από τις συνθήκες, να προσθέσει ο,τιδήποτε στην υπόθεση της κατηγορούσας αρχής σε σχέση με το τί είχε γίνει στην πραγματικότητα.

10

15

20

Σημειώνει ο πρωτόδικος δικαστής πως οι εφεσείοντες προφασίστηκαν τη μετακίνηση της σωλήνας που μετέφεραν για να δικαιολογήσουν την παρουσία τους στο μέρος και ειδικά την παρουσία του Α. Σωτηριάδη έξω από το αυτοκίνητο. Ομως ο παραπονούμενος τοποθέτησε και τους δυο εφεσείοντες έξω από το αυτοκίνητό τους και μέσα στο προαύλιο της μπουραρίας. Είναι προφανές πως αποδίδεται στους εφεσείοντες προσπάθεια να εναρμονήσουν τη μαρτυρία τους με εκείνη του Χρ. Ευριπίδου. Ο Χρ. Ευριπίδου είδε τον Σ. Σωτηριάδη μέσα στο αυτοκίνητο και τον Α. Σωτηριάδη να μπαίνει σ' αυτό και να φεύγουν ενώ ακόμα ο παραπονούμενος βρισκόταν στο χώρο της μπουραρίας. Προκύπτει πως το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν έστρεψε την προσοχή του προς τη διαφορά στις μαρτυρίες που παρουσίασε η κατηγορούσα αρχή. Είναι ένα πράγμα να υφίσταται ο παραπονούμενος επίθεση και από τους

25

30

35

5 δυο εφεσείοντες μέσα στην αυλή της μπυραρίας και στη
συνέχεια να καταφέρει σπρώχνοντας τους δράστες να ξε-
φεύγει και να απομακρύνεται με το αυτοκίνητό του και
άλλο πράγμα να τοποθετείται ο Σ. Σωτηριάδης μέσα στο
10 αυτοκίνητο, ο δεύτερος κατηγορούμενος να εμφανίζεται
να μπαίνει στο αυτοκίνητο και μετά από αυτό να βγαίνει
ο παραπονούμενος από την αυλή. Η αναφορά μας στη
μαρτυρία του Χρ. Ευριπίδου μας φέρνει στη τελευταία
15 μας παρατήρηση. Σύμφωνα με τον Χρ. Ευριπίδου η σύζυ-
γός του παραπονουμένου του πρότεινε να πεί τι είδε και
σε αντάλλαγμα να μοιράσουν όσα χρήματα θα εισπράττο-
νταν. Το πρωτόδικο Δικαστήριο σημείωσε πως "η εισήγη-
ση της υπεράσπισης ότι η μαρτυρία των παραπονουμένων
20 δεν πρέπει να γίνει πιστευτή επειδή η σύζυγος του παρα-
πονουμένου υποσχέθηκε στο ΜΚ2 Χρίστο Ευριπίδου ότι
θα του έδιδε τα μισά των αποζημιώσεων για να καταθέσει
υπέρ του συζύγου της, δεν έχει αποδειχθεί." Αυτή η διαπί-
στωση ακολουθείται από την προσθήκη πως δεν βρισκό-
ταν οτιδήποτε ενώπιον του Δικαστηρίου το οποίο "να
30 αποδεικνύει με βεβαιότητα ότι ο ΜΚ2 επηρεάστηκε με
οποιοδήποτε τρόπο και ότι η μαρτυρία του είναι προϊόν
άλλων εξωγενών παρεμβάσεων.

Βρισκόταν ενώπιον του Δικαστηρίου η μαρτυρία του
ιδιου του Χρ. Ευριπίδου αναφορικά με το τί συνέβηκε.
25 Εκείνο που θα έπρεπε να είχε γίνει ήταν να αξιολογηθεί
και εκείνη η πτυχή μέσα στο σύνολο της μαρτυρίας. Σε τέ-
τοια περίπτωση δεν θα λέγαμε πως η κρίση του Δικαστη-
ρίου πως η εμφανισθείσα ως υποθετική παρέμβαση της συ-
ζύγου του παραπονουμένου δεν άγγιζε τον ίδιο τον
30 παραπονούμενο δεν ήταν εύλογα επιτρεπτή. Σίγουρα
όμως δεν θα είχε θέση η αναφορά σε βάρος απόδειξης που
έφερε ή σε βεβαιότητα που θα έπρεπε να δημιουργήσει η
υπεράσπιση.

35 Η κατηγορούσα αρχή είχε το βάρος της απόδειξης της
ενοχής των εφεσείωντων. Η στήριξη της καταδίκης πάνω
στη μαρτυρία του παραπονουμένου, παρά τις παρατηρή-
σεις που σημειώσαμε, επειδή έκαμε στο Δικαστήριο καλύ-
τερη εντύπωση από τους εφεσείοντες, αποτελεί εσφαλμένη

καθοδήγηση ως προς το τί ήταν το ζητούμενο και που ήταν κατά πόσο, ως πραγματικό γεγονός, οι εφεσείοντες χωρίς αμφιβολία διέπραξαν τα αδικήματα.

Για τους πιο πάνω λόγους η απόφαση πρέπει να παραμεριστεί. Το Εφετείο έχει εξουσία να διατάξει την επανεκδίκαση της υπόθεσης. Οι αρχές που διέπουν το θέμα είναι προσδιορισμένες (Βλ. *Pierides v. Republic* (1971) 2 CLR 263, *Charalambous v. Republic* (1985) 2 C.L.R. 97, *Σάββας Κακόψητος ν. Αστυνομίας* (1991) 2 Α.Α.Δ. 200, *Reid v. Queen* [1979] 2 All E.R. 904. Οπως τονίστηκε στην υπόθεση *Ιωάννης Κώστα Δεσπότη ν. Αστυνομίας* (1990) 2 Α.Α.Δ. 287 "η επανεκδίκαση δεν είναι ούτε πρέπει να καταλήγει σε μέσο για την παροχή δεύτερης ευκαιρίας στην κατηγορούσα αρχή να αποδείξει την υπόθεση" Εξηγήθηκε στην ίδια υπόθεση ότι "η τελική απόφαση εξαρτάται από την εξισορρόπηση δυο εξ ίσου σοβαρών παραγόντων για την απονομή της δικαιοσύνης: την ευχερή διασφάλιση των συμφερόντων του κατηγορουμένου που συνηγορεί κατά κανόνα υπέρ της αποφυγής της δυσχέρειας αντιμετώπισης δεύτερης δίκης, αφενός, και των συμφερόντων του δημοσίου για την αποτελεσματική εφαρμογή του Νόμου, αφετέρου".

Στην παρούσα υπόθεση έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αναφορικά με την ποιότητα της μαρτυρίας που είχε προσαχθεί αλλά και τη φύση των κατηγοριών που αναφέρονται σε κατ' ισχυρισμό επεισόδιο που έγινε πριν από δυόμιση περίπου χρόνια, το ενδεδειγμένο είναι να αποφευχθεί η επανεκδίκαση.

Η απόφαση παραμερίζεται και οι εφεσείοντες αθωώνονται και απαλλάσσονται.

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Οι εφεσείοντες, που είναι πατέρας και γιος, μετά από ακροαματική διαδικασία βρέθηκαν ένοχοι για δυο αδικήματα:

(α) Είσοδος σε ξένη περιουσία με σκοπό τη διάπραξη ποινικού αδικήματος, κατά παράβαση των άρθρων 280

και 20 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ.154 και

(β) Επίθεση με πρόκληση πραγματικής σωματικής βλάβης, κατά παράβαση των άρθρων 243 και 20 του Ποινικού Κώδικα.

- 5 Παραπονούμενος στην υπόθεση ήταν ο Αθανάσιος Αλωναρίτης από την Ελλάδα, που κατοικεί με την Κυπρία σύζυγο του στο χωριό Αγίος Ιωάννης Μαλούντας, όπου η τελευταία είναι ιδιοκτήτρια μπυραρίας. Οι εφεσείοντες
- 10 έχουν επίσης μπυραρία στο χωριό. Στην αντεξέταση τους ανέφεραν πως ο παραπονούμενος χρησιμοποιούσε αθέμιτα μέσα διάφήμισης της μπυραρίας της γυναίκας του καθώς επίσης και την ιδιότητα του ως πρώην έφεδρος αξιωματικός του Ελληνικού Στρατού για να προσελκύει σ' αυτή στρατιωτικούς της ΕΛΔΥΚ. Μια φορά μάλιστα κατήγγειλαν στην αστυνομία υπόθεση εξύβρισης τους μέσω
- 15 ραδιοπομπού που χρησιμοποιούσε ο παραπονούμενος για τη διαφήμιση της μπυραρίας. Από τα γεγονότα αυτά το πρωτόδικο Δικαστήριο συμπέρανε πως οι σχέσεις παραπονουμένου και κατηγορουμένων δεν ήταν καλές, μια και
- 20 τις στιγματίζε η επαγγελματική αντιζηλία.

- Στις 12.5.89 το απόγευμα ο παραπονούμενος πήγε με το αυτοκίνητό του για να ανοίξει την μπυραρία. Από την απέναντι κατεύθυνση ερχόντουσαν με το αυτοκίνητό τους οι εφεσείοντες. Ο παραπονούμενος ισχυρίστηκε πως σταμάτησε το αυτοκίνητό του έξω από την μπυραρία του και προχώρησε στην είσοδο για να την ανοίξει. Μπροστά από
- 25 την μπυραρία υπήρχε περιφραγμένη αυλή. Ακολουθήθηκε από τον δεύτερο εφεσείοντα, οπότε ο παραπονούμενος τον κάλεσε να φύγει, άλλως θα καλούσε την αστυνομία. Ο
- 30 εφεσείων όμως του είπε: "οι άνδρες δεν εξηγούνται με αυτό το τρόπο". Ενώ ο παραπονούμενος ήταν έτοιμος να ανοίξει τη πόρτα της μπυραρίας εδέχθη την επίθεση του 1ου εφεσείοντα, ο οποίος αφού τον κτύπησε πολλές φορές, τον άρπαξε από το λαιμό, τον έριξε στο έδαφος και
- 35 τον κλώτσησε. Στο μεταξύ πλησίασε και ο 2ος εφεσείοντας ο οποίος έπιασε τα χέρια του παραπονουμένου για να συνεχίσει να τον κτυπά ο 1ος. Ο παραπονούμενος κα-

τόρθωσε να διαφύγει και με το αυτοκίνητό του πήγε στο σπίτι του, από όπου τηλεφώνησε στην αστυνομία, την οποία επισκέφθηκε αμέσως μετά για να υποβάλει το παραπονό του. Με οδηγίες της πήγε στο νοσοκομείο όπου εξετάστηκε από γιατρό.

5

Η θέση των εφεσειόντων στο Δικαστήριο ήταν πως οι ισχυρισμοί του παραπονουμένου για επίθεση ήταν ψευδείς και ότι προβλήθηκαν με μόνο σκοπό να τους εκδικηθεί, ενοχοποιώντας τους για φανταστικό αδίκημα.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο παρέθεσε σε έκταση τη διιστάμενη μαρτυρία που είχε ενώπιόν του, την ανέλυσε και προέβη στα ευρήματά του. Δέχθηκε ως αληθή την εκδοχή του παραπονουμένου και σύμφωνα με αυτή κατέληξε στο συμπέρασμα πως η κατηγορούσα αρχή απέδειξε την υπόθεση εναντίον των εφεσειόντων, τους οποίους και καταδίκασε.

10

15

Ο βασικός λόγος της συζητούμενης έφεσης είναι πως ο πρωτόδικος δικαστής έσφαλε στην καθοδήγηση του αναφορικά με το συμπέρασμα που σχετιζόταν με την αξιοπιστία της μαρτυρίας του παραπονουμένου. Το ζήτημα προκύπτει ως εξής. Ο πρωτόδικος δικαστής σε ένα μέρος της απόφασης του αναφέρει τα εξής:

20

"Στις 12.5.89 το απόγευμα όταν συναντήθηκαν οι κατηγορούμενοι με τον παραπονούμενο στο δρόμο μπροστά από την μπυραρία, πρέπει να έγινε κάποια συζήτηση μεταξύ τους παρόλο ότι ο παραπονούμενος όσο και οι κατηγορούμενοι απέφυγαν να αποκαλύψουν τη γενεσιουργό αιτία εκείνης της συζήτησης. Ενδεχομένως η συζήτηση να άρχισε από το ασήμαντο περιστατικό της δυσχέρειας ή της δυσκολίας που ανέκυψε εκείνη τη στιγμή αναφορικά με την οδήγηση των δύο αυτοκινήτων στο στενό δρόμο του χωριού. Το περιστατικό αυτό αποτέλεσε την αφορμή και το έναυσμα της εκδήλωσης των αισθημάτων που έτρεφαν εναντίον αλλήλων με αποτέλεσμα τα πράγματα να φθάσουν στα άκρα και να λάβουν χώρα τα γεγονότα όπως τα έχει περιγράψει ο παραπονούμενος."

25

30

35

Αμέσως μετά ο δικαστής προχωρεί και λέει: "Ο παραπονούμενος μου έκανε καλύτερη εντύπωση παρά οι εφεσεϊόντες και αποδέχομαι τη μαρτυρία του ως αληθή και αξιόπιστη."

- 5 Εισηγείται, επί του προκειμένου, ο δικηγόρος των εφεσειόντων ότι, αφενός ο δικαστής βρίσκει πως ο παραπονούμενος απέκρουσε από τη μαρτυρία του τη γενεσιουργό αιτία του ισχυριζόμενου επεισοδίου, και μάλιστα προχωρεί ο ίδιος να κάμει εικασίες γι' αυτή, ενώ αφετέρου και
- 10 αμέσως μετά, συμπεραίνει πως ο παραπονούμενος του έκαμε καλύτερη εντύπωση παρά οι εφεσεϊόντες. Και δίχως άλλο τι το δικαστήριο αποδέχεται τη μαρτυρία του και τους καταδικάζει.

- 15 Διαφωνώ με την πιο πάνω εισήγηση. Το ερωτηματικό σχόλιο του πρωτόδικου δικαστή αναφορικά με το τί πιθανό να προηγήθηκε του επεισοδίου της επίθεσης, που εκτίθεται στο πιο πάνω απόσπασμα, δείχνει απλώς την πορεία σκέψης του σε όλο το φάσμα της υπόθεσης. Η απασχόληση όμως του δικαστή με αυτό το ερώτημα είναι
- 20 άσχετη με την απόδειξη των κατηγοριών ή την αξιοπιστία των μαρτύρων. Στην αναζήτηση ελατηρίου ή κινήτρου για την επίθεση, υπάρχει μαρτυρία προερχόμενη από τους ίδιους τους εφεσεϊόντες που σχολιάζει το δικαστήριο, και στην οποία γίνεται αναφορά πιο πάνω.

- 25 Η αποδοχή από το Δικαστήριο ως αληθούς της μαρτυρίας του παραπονουμένου, δεν έγινε απλώς και μόνο γιατί αυτός έκαμε "καλύτερη εντύπωση" από τους εφεσεϊόντες κατά τη διάρκεια της κατάθεσής του. Ο δικαστής συνοψίζει τη μαρτυρία, την αναλύει, τη συγκρίνει με την
- 30 υπόλοιπη και μετά προχωρεί στα ευρήματά του. Δίδει επίσης λόγους γιατί αποδέχεται τη μαρτυρία του παραπονουμένου με αναφορά στην ενισχυτική μαρτυρία του αστυνομικού, στον οποίο υπέβαλε το παράπονό του, και του
- 35 γιατρού, που κατέθεσαν για τις κακώσεις που έφερε ο παραπονούμενος.

Η φράση, "μου έκαμε εντύπωση", που χρησιμοποιείται

συνήθως από τα δικαστήρια για να αιτιολογήσουν την
 προτίμηση, και κατά συνέπεια αποδοχή, της μαρτυρίας
 συγκεκριμένου μάρτυρα, δεν πρέπει να παρερμηνεύεται.
 Η εντύπωση που αφήνει στο δικαστήριο ένας μάρτυρας
 δεν αναφέρεται στα εξωτερικά του χαρακτηριστικά ή την 5
 ικανότητά του στην εκφορά του λόγου ή ακόμη και στη
 φαινομενική πειστικότητα του. Αυτές οι ιδιότητες μπορεί
 να οφείλονται και στις υποκριτικές ικανότητες του. Η
 φράση χρησιμοποιείται, κατά τη γνώμη μου, για να προσ-
 δώσει δυναμική πειστικότητα στους ισχυρισμούς του μάρ- 10
 τυρα, που κρίνονται ως αληθείς μετά τη σύγκριση και συ-
 σχέτισή τους με τα υπόλοιπα στοιχεία της υπόθεσης.
 Όπου η κρίση του δικαστηρίου βασίζεται μόνο στην αξιο-
 πιστία ενός μάρτυρα, χωρίς αυτή να ενισχύεται από
 οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, τότε η εντύπωση αναφέρεται 15
 στη χαρακτηριστική ιδιότητα της μαρτυρίας να συγκλίνει
 με τη συνήθη και αναμενόμενη πορεία των πραγμάτων της
 ζωής, ώστε να πείθει τον δικαστή για την αλήθεια της.

Με αυτή την ευκαιρία, και άσχετα με την παρούσα
 υπόθεση, θα παρατηρούσα και τα εξής: Η φράση που σχο- 20
 λιάζεται είναι μετάφραση στην Ελληνική της καθιερωμέ-
 νης από τους Αγγλους δικαστές φράσης: "I was impressed
 by the witness". Την χρησιμοποιούν για να εξηγήσουν την
 αποδοχή ως αξιόπιστης μαρτυρίας που δίδεται, και κατά 25
 συνέπεια την ενέργεια του δικαστηρίου σύμφωνα με αυτή.
 Η υιοθέτηση της αγγλικής φράσης, όπως και άλλων, σε με-
 τάφραση στην Ελληνική γλώσσα δεν αποδίδει ακριβώς το
 νόημα, και ιδιαίτερα την ανθρωπίνη πνευματική λειτουρ-
 γία που υποδηλώνει. Ετσι, έχω τη γνώμη, πως στο κείμενο
 των δικαστικών αποφάσεων εκείνο που έχει σημασία 30
 είναι να αποδίδεται, στη γλώσσα που γράφεται, με όση δυ-
 νατή ακρίβεια και περιεκτικότητα το νόημα που θέλει να
 μεταδώσει ο δικαστής. Και το νόημα βέβαια βγαίνει από
 το κείμενο ως σύνολο. Γι' αυτό, νομίζω, πως η προσβολή
 απόφασης κατ' έφεση με επιχειρηματολογία που βασίζεται 35
 μόνο σε λεκτικά ολισθήματα, απομονωμένες φράσεις και
 γενικά αδόκιμη διατύπωση του κειμένου, δεν πρέπει να
 βρίσκει έρεισμα.

- 5 Στη συζητούμενη έφεση ο πρωτόδικος δικαστής δεν περιορίστηκε να κάμει τα ευρήματά του λόγω της εντύπωσης που αποκόμισε από τον παραπονούμενο ως μάρτυρας μόνο, αλλά δοκίμασε την αντοχή της κατάθεσης του συγκρίνοντάς την με τα υπόλοιπα στοιχεία στην υπόθεση, και μάλιστα ανεξάρτητα, για να καταλήξει στα συμπεράσματά του. Στα συμπεράσματα δε αυτά δεν βλέπω κανένα λόγο επέμβασης του Εφετείου. Θα απέρριπτα συνεπώς την έφεση.

*Έφεση επιτρέπεται
κατά πλειοψηφία.*